

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
з Австрії:
на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тиждень 5 1/2 долара, або 10
рублів; з виплатою по субо-
ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш.
Бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шапкевича

Входить у Львові що дня
крім неділь руских св'ят
о 5 1/2 год. по полудні.
Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» при
ул. Оссолинських ч. II (партер)
(фронт від ул. уТхот). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в пасажі Гавс-
мана.

Рукіписи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголь-
шеня звичайні приймаю-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надіславім» 40 іч
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Виводи міністра скарбу про бюджет ка 1910 р.

(Конець).

Підвишка доходного податку, говорив далше др. Білінський, буде зроблена при доході, почавши від 21.000 К з прогресивно податковою 5-процентовою, аж до найвищої стопи при доході 10 міль.; в тім обсягу прогресія того податку зростає до 30%, так, що стопа процентова росте від 5% асимптотично до 6-48% т. є до найвищої податкової стопи, яка є в Європі. Більше вимагати, значило би руйнувати доходний податок. На жаль, більші доходи, яких держава може сподівати ся в сего жерела, будуть доходити лише до 6 міль. корон.

Всякі обняті попередньою предловою постанови, відносні до співробітництва членів родини і жінок, як і до поодиноких господарств 2 осіб, задержано в новім начерку правительственнім.

В інтересі усуненя меншого фасиона вана вносить правительство, щоби в поступованю рекурсивім і карнім можна було вглянути в книги підприємства, причім треба буде постарати ся о те, щоби комісії не подавано ніяких інших подробиць крім наконечних цифр.

Далше предкладає ся податок від тантисем і дивіденди.

Податок картельовий був би вправді оправданий, одначе технічно трудно єго перевести.

При податку від дивіденди ходить лише о оподаткованє дивіденди понад 10%.

До акційного капіталу мають бути вчислювані після закона також резерви, за те прогресія буде значно сильнійша.

Спадковий податок предложе- ний буде в незміннім виді.

З сум юридичних з тих податків, дочи- сливши податок від мінеральних вод і інших напиків, сподіває ся правительство найти покритє недобору 42 мільо- нів кор.

Міністер займав ся відтак мин. року у- хваленими в делегації кредита ми, а далше сподіваними і вчасти вже виданими дорогою задатків сумами на уо- руженє армії і флоту. Міністер сцінує все те на 207 міль. кор., з чого на Австрию припадає (відповідно до відносин квоти) 163 міль. корон. Наколи делегації ухвалять сю суму, тоді сума 257 міль. буде придбана дорогою позички, так щоби уділений з за- собів касових задаток можна звернути. Крім того треба буде покрити квоту 18 міль. кор. на цілі уоруженя краввої оборони. За- гальний недобір спричинений рухом війск вносить кругло 184 міль. корон.

З господарки лінії Товариства держ. залізниць припадає державі тягар около 30 міль. корон.

Потрібний також буде зворот уділений з касових засобів задатку на будову ре- зервоарів нафтових 8 мільонів корон.

На нинішнім засіданю буде також вне-

сений начерк закона, підвисаючий є м е- р и т у р и всіх т. зв. «старих» пенсїоні- стів і вдів, зрівнюючий їх з иншими пен- сїоністами і вдовами (оплески тривкі). Се має відносити ся і до залізничної служби.

Др. Білінський дає також огляд цілого убитку доходів, який обчисляє на 395 міль. кор., з того сума 326 міль має бути по- крита дорогою кредитової операції.

На останку обчисляє міністер скарбу, що для суми 27 міль. треба буде найти по- критє дорогою нових податків.

Побіч нового податку від міне- ральних від, заповідає міністер ре- формувати податку від вина, який має принести 4-5 міль. доходу. Ся сума роз- кладає ся на податок від шампанів (2-5 міль.) і на податок від інших родів вин, в квоті около 2 міль. кор.

Заповідає далше заведене монопольо сїрникового, котрий має відно- сити ся не лише до витвору але й до про- дажі. Притім на случай, колиб пуделко сто- яти мало 4 сотики, можна би сподівати ся для держави доходу 15 міль. корон.

З огляду на заборону уживаня фосфо- ру, котра на случай заведеня монополю о рік ранше могла би бути введена в жите, вироблюване би лише невеликі стрічки.

Також угорське правительство бажає видати заборону уживаня фосфору і завести сїрниковий монополь.

На останку придбано би мільон корон знесенем постанови з 1896. р., на основі котрої мінеральні олії, уживані до порушуваня моторів є вільні від податку.

Міністер заявляє на останку, що всі ті правительственні предлоги не мають бути ухвалені для правительства, але для держави і що се задача послів, щоби прави- тельство могло раз уладити державну го- сподарку. Наколиб нові предлоги дізнали проволоки, або колиб їх відкинено, прави- тельство було би приневолене відрочити всі інвестиції, які не є невідкладно конечні і всі видатки, які не є наглі.

Міністер не просить о ухваленє бudge- ту і фінансової предлоги, лише просить па- лату, щоби сї предлоги полагодила законо- датною дорогою (срімкі оплески, міністрови гратулюють).

Положенє Русинів в Боснії.

ПЕРЕДНЕ СЛОВО.

По моім повороті з Боснії, питали мене всякі люди про Русинів в Боснії і як там їм живе ся.

З тих запитань впевнив ся я, що багато наших людей або зовсім нічого не знає про Русинів в Боснії або мають дуже неясні відомости. Тим то рішив ся я написати невеличку розвідку щоби й ваша суспільність руска дізнала ся про Русинів. Спершу порадили мені передати сю розвідку до Товариства «Просвіта» і справді найкрасше булоб, як би з підмогою такого ви- даня, що розходить ся в 20.000 примірниках, ді- знали ся ширші верстви народу про наших бра- тів в Боснії, а до того книжочка зробилаб ще й другу прислугу, визволилаб від переселеньского

дурю наш нарід, котрий думає, що там найд- щасливу долю.

Одначе не діждавши ся по довгих місяцях виданя, та почувши від голови редакційного комітету, що «Просвіта» і гроший не має на такі виданя, відобрав я свою розвідку і передав редакції «Руслана», котра заявила охоту напечатати її, за що складаю тут їй щире спа- сибі, що не догордила моім скромним писанем, якого я підняв ся для сповненя народного обо- в'язку.

Але що ся розвідка, вилежавши ся в «Про- сьвітї», появилє ся задля того із значним опі- зненем, отже моє оповіданє про положенє та- мошних Русинів в дечім уже застаріле супроти пізнійших відомих подій в Боснії, бо було писа- ве в 1908 році. Мимо того оно не тратить ваги, бо з него дізнають ся наші редакції, що жде наших Русинів в Боснії, наколи не прийдемо їм з помічюю завчасу.

У Львові в день Покрова Пр. Б. 1909.

Йосиф Гродський
Ч. св. В. В.

ЗМІСТ.

I. Вступ (казка); нужда і малоземельність — причини еміграції; еміграція до Америки; емігр. до Боснії; Боснія під панованем турецким; Серби, їх звичаї і обичаї, їх жите; господарка, зв'язь домашні; малолюдність Боснії і єї при- чина; еміграція; пізній Іван; наші люди в При- яворі; їх нужда; наданє царовини; наданє сьвя- щеника о. Сегеді; перегляд боснійських ко- льоній.

II. Спосіб надаваня царовини; переносини з Приявору на «своє»; нужда на новім газдівстві; голод; безпросвітність; випалюване ліса; земля неурожайна; засіви, клімат; брак загород; о- бичаї — піяньство, пропеси.

III. Русини в Боснії будують церкви, стара- ють ся о сьвящеників; звертають ся о них до крижевацкогo єпископа і до митрополита львів- ского; приїзд митрополита до Боснії, радість се- ред Русинів; митрополит купує виннацю; зало- жене винниці — спасенем для наших; митропо- лит дбає далше про Боснію; висилає бр. Грод- ского до Боснії; єго приїзд, жалі Русинів, їх нужда задля недостачі сьвящеників; стараня Преосв. Юл. Дрогобецкого, місєї оо. Василян; конечна потреба сьвящеників в Боснії; чому то наші сьвященики залюбки їдуть до Америки, а до Боснії ні?; сребролюбів; безпомічність босній- ских Русинів, брак світского провідника; по- треба учителя і сьвященика — але безжениого; гроза православя, а за тим винародовленя; як радили собі Русини на Дуброві і в Десятині; спілка з Поляками; митрополит будеє в Камен- ниці монастир і висилає монахів Студитів; їх праці і перешкоди; не роби спілки з Поля- ками.

IV. Короткі відомости про Русинів в Сля- вонії і в Хорвації; звідки сюди прийшли?; Бач- ка; Слявонія; Хорвація; залежність Русинів в Бачці, Слявонії, Хорвації і Боснії від гр.-кат. єпископа в Крижеваці; число парохій і сьвяще- ників в Крижев. єпархії; потреба нашої помочи для тих Русинів; наші приятелі серед криже- вацкогo сьвящєнства — Преосв. Юл. Дрого- гецкий і о. Ніраді.

Додаток: — спис руских кольоній в Боснії.

I.

Хто з нас не знає тої чудової казки про нашого многострадального мужика, який то в своїм безвихіднім положенню, коли то усякі злидні валили ся неначе каміне на его бідну голову, задумав покинути свій родивний дім, край та вітчизну; та піти в світ за очі — шукати крапці долі.

Як задумав так і зробив. Зараз таки і почав збирати ся в далеку, незнану дорогу.

Коли так наш чоловік, переятий ріжними гадками, обуває ходаки, підносить трохи свої очі в гору, дивить ся — та аж завмер; в другім куті хати сидить теж хтось та також збирає ся, неначе в дорогу і шнурює ходаки.

»Хто ти є?« питає чоловіка.

»Та іще питаєш?« — була відповідь.

»Як твоя невідступна товаришка, — чи ж не знаєш мене?«

»А звідкіляж мав би я тебе знати? Яка ти мені товаришка?«

»А гі на тебе, та ж я тебе й з роду не бачив...«

»Ну — та то правда, голубчику, що ти мене з роду не бачив... та се байдуже... бо я все таки від самої коліски при тобі була.

»При мені? Отраз морока... Та скажи мені бодай будь ласка, хто ти є?«

»Га, коли вже так конче хочеш знати то я тобі скажу: Я твоя біда...«

»Ти моя біда?« ледви вимовив мужик.

»Егеж, голубчику, твоя невідступна товаришка...«

Задумав ся чоловік... А гадки так і снують ся ему.

»Ну гаразд — думас собі — біда так біда... Та хотів би я лише знати, куди то она так збирає ся? Відай вже сердешна, від мене відходить, аби голову зломала, та зломала...«

І почав зараз свої ходаки назад розшнуровувати.

Але яке було его зачудоване, коли побачив, що біда теж почала свої ходаки розшнуровувати.

»Що то має значити?«... Запитав би її та боїть ся, бо чував не раз ще від небіжки бабуні, що з бідною не треба вдавати ся в розмову...

»А счезла би ти?« — подумав собі лише та почав на ново зашнуровувати ходаки...

Шнурює він так на помацки, бо вже добре свої ходаки знав, а очі так і вплив в кут, де сиділа біда.

Глядить, а она теж починає шнурювати.

»А гі на тебе, думас собі, щось гейби завзяла ся на мене. Проклята...«

А далі і не втерпів.

»Слухай но ти, питає, а куди ти збираєш ся?«

»Як то куди? — та там, де і ти, відповіділа біда, блимаючи голодними очима. Та ж я тобі сказала, що я твоя невідступна товаришка. Де ти, там і я з тобою...«

Аж тепер стало ясно чоловікови, що то значить „невідступна товаришка“, і з очей ему посоловіло; він зрозумів гаразд, що перед бідною не втечи ему нікуди... Она тримає ся его, як влидні діда, і де він лиш піде, туди і поволі тягнуть ся за ним неначе тін, его біда.

Отсе та казка, в якій неначе в зеркалі пробиває ся щербата доля нашого народу.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Виводи міністра скарбу про фінансове положення держави, зелескризувало послів, котрі не мали доси вищої роботи, як забавляти ся всякими плянами про обнови міністерства та про коаліцію. Міністер скарбу подав новий фінансовий плян, а не остає навіть два місяці, щоби ухвалити на тій основі податкову реформу а відтак соймам дати спромогу заняти відповідне становище супроти сеї реформи і також перевести відповідну тому реформу кравчих податків. Все те треба зробити до кінця грудня. Очевидно видає ся се прямо неможливою справою, а мимо того она

мусить бути зроблена, наколи деякі сойми не мають опинити ся перед банкрутством а держ. рада перед §-ом 14-им. Прогайновано в останніх двох сесиях чимало дорогого часу а з того не вишов ніякий хосен, ані для Славян, ані для Німців, а вже найменше для руских послів, котрі перед виборцями станули (хоч не всі мали відвагу) з порожніми руками і ратували ся лише підохочуванем до наострійшої боротьби. Дай Боже, щоби она щось більше принесла окрім зневіри.

Від десятиліття відчуває ся взагалі в Австрії конечна потреба великої нової реформи податкової, але держ. рада здобула ся лише на відемну критику, не вказавши додатного способу її переведення. Тепер опинила ся держ. рада перед коротким, невідкладним речинцем і можна би говорити про незвичайний успіх, наколиб успіла се перевести. По виводах міністра скарбу, побачили послі, якої шкоди наробила в народо-господарськім розвитку держави майже настає обструкція, але чи дійдуть они до отямлення і свідомости законодавчих обовязків, побачимо. Доси лише навзаводи ідуть всякі нетерпеливі кандидати на міністрів (деякі вдоволилиб ся, якби стали секційними шефами а бодай міністр. радниками), часописи переповнені всякими суперечними вістями про ті закулісові заходи і коромоли, але чи фінансова пропасть країв коронних і великий недобір державний доведе їх до роботи, не можна на певно сказати.

В німецькім національнм Союзі веде ся завзята кертична боротьба о портфель міністра-земляка, який раді би деякі нетерпеливі кандидати міністерські видерти д-рови Шрайнерови, а сей ратує ся всякими зборами і надсиланими звідтам до міністра-президента телеграмами, котрі запевляють, що др. Шрайнер єсть „потребою народною Німців“, а хто повстав би проти него, сей стягнув би на себе обуренє всего німецького народу. Все те приневолює поважніших Німців задавати собі питанє, чи справді потрібне таке міністерство, щоби стати пристановищем для всяких чваньків і вічевих бесідників.

Про потребу віднови дуалістичної політики розписав ся в N. W. Tageblatt-і якийсь „визначний угорський політик шістьдесятсьемак“, що був недавно темер у Відні. Він запевняє, що гр. Андраші одержав в тім напрямі обовязуючі приреченя і навіть без нових виборів зумів в соймі зеднати собі парламентарну більшість, а нині вже числить его прихильників на сотню. Тим то сей політик радить віденським міродатним кругам причинити ся до того, щоби шістьдесятсьемакам „встрикнути нового житевого еліксіру“, а вже незначне встрикненє помогло би до оживлення.

Під сим „еліксіром“ розуміє сей політик війскові уступки і то такі, котрі виходять поза межі Деаківської угоди. Нема сумніву, що без нових виборів неможливо витворити таку соймову більшість, котра би управляла дуалістичну політику, а навіть колиб гр. Андрашому повело ся таку більшість осягнути, то она не була би певна, бо вже й гр. Андраші брав участь в коштутівській політиці, а та більшість мала би таку сильну коштутівську опозицію, що урядовельствена більшість була приневолена піддавати ся крайнім живлам. В середу відбула ся в Пешті рада міністрів, очевидно в хаті недужого Кошута а сій раді надають в політ. кругах великої ваги, бо там напевно виявлять ся образ нового угрупованя, з якого мають вийти нові живла соймові, наколи взагалі вишні міністри схотять ще зробити нову пробу для полагоди угорського переселеня.

Заграниця.

Зїзд царя Николи II. з королем Віктором Емануїлом в Раковіджі має велике політичне значенє, як се видно з тоастів обох монархів, в котрих підносили они цілковиту згідність поглядів і спільність інтересів, та висловили бажанє, щоби й в будучині іти рука в руку постійно і з повним довірем. Після всякої правдоподібности положено в Раковіджі угольний камінь під будову нового союзу побіч тридержавя і то зі спеціального цілю, щоби сей побічний союз займав ся інтересами обох держав на Балкані. А що в услівях тридержавя нема про те ніякої згадки, тож очевидно ходить тут о ограниченє

інтересів Австро-Угорщини на Балкані. А є оно не лише можливе, але противно навіть зовсім правдоподібне. Ось яку ноту подає з Раковіджі урядова агенція Stefani. Она підносить велику сердечність, з якою відбув ся зїзд, цілковиту єдність інтересів і поглядів обох держав. Згадує про те, що міністри Ізвольський і Тітоні порушили в спільній розмові особливо балканські питання, що сконстатувала спільність цілий Росії і Італії на Балкані, а іменно скріпленє теперішнього політичного положеня в Туреччині і незалежність та правильний, мирний розвій балканських держав.

Німецькі дивники не бачать переважно в згаданім зїзді нічого, що малоб звернути ся вістрем проти тридержавя. Echo de Paris приписує сему зїздові велике значенє з огляду на балканські питання, а передовсім на кретійське питанє. Новое Время використало нагоду, щоби напасти на тридержавє. Оно підносить, що Німеччина сильно занедбала Італію з огляду на Австро-Угорщину, а через то витворила широку прогалину в тридержавю. Ізвольський розібє тепер без труда тридержавний союз, повинен лише стремити до злуки всіх Славян, отже й австро-угорських, а наслідки сего покажуть ся скорше, чим можна сподівати ся, а першим наслідком сего буде те, що тридержавє розлетить ся, а Італія получит ся з Росією. Temps висказує здивованє, що коли інтереси Росії і Італії особливо на Балкані є ті самі, то як се можна погодити з обовязками члена тридержавя, а Journal des Debats є того переконаня, що будуча угода тридержавя не може бути зі сторони Австро-Угорщини і Німеччини звернена проти Росії.

В розмові зі спеціальним дописувателем Temps-у в Раковіджі пояснив Ізвольський, які то спільні інтереси лучать Росію і Італію. І так ходить їм о удержанє мира через захованє status quo на Сході і через розвій автономії балканських країв. Се не може взбудити в нікім недовіря, позаяк всі держави дбають рівнож о удержанє мира. Ті німецькі дивники, які є речниками поглядів німецького урядовельства, висловили ся про зїзд в Раковіджі в дусі, який відповідає дійности. Приязнь Італії є для Росії тим цінніша, що Італія є могутча сама і через свої союзи. Що до Крети треба заховати status quo можливо, як найдовше. Він надіє ся, що Греція не буде так загонистою, щоби мала скинути з престола свою династію. Ми бажамо, повторив Ізвольський, удержати цілковито status quo і поспирати, о скільки можна, розвій балканських держав. Ся політика не повинна нікого непокоїти. Печать цілого світа мусить повитати радісно се російсько-італійське зближенє, позаяк з огляду на географічне положенє і політичні звязи обох держав є се зближенє запорукою європейського мира.

Болгарський король Фердинанд прибув до Крушевану, де его повитав іменем короля Петра наслідник престола Олександр. Королеви Фердинандови зготовив наряд сердечну овацію. Сербські дивники бачать в відвідинах болгарського короля вихідну точку нового сербско-болгарського порозуміня. Цікаво при тім, що відвидини болгарського короля припали на хвилю, коли на чолі сербського урядовельства станув найгорячіший прихильник болгарско-сербської персональної унії, Пасич. Він вже перед чотирма роками бажав, щоби таі відвидини наступили, а через те й зближенє обох королівств. Вправді болгарські офіціальні круги впевняють, що ся подорож має виключно научні цілі, а політичні і дипломатичні круги вірять сему. Одначе панславістичні круги припускають, що подорож короля Фердинанда до Сербії, котру він доси стало омивав, належить вважати доказом поправленя відносин та що не брак їй політичного значіня. Зате змаганя, злучити сю подорож з поголосками про якийсь плян персональної унії з Сербією загально уходить яко недорічна видумка.

Державна рада.

На вторковім засіданю мотивував пос. Будзінювський своє нагле внесенє що до побільшеня стану худоби, що є власністю селян

в Галичині. Протривить ся односторонньому відчи-нюванню границь, що є виявою клясового само-любства.

Пос. Он і ш к е в и ч піддержував своє вне-сенє нагле в справі знесеня цпа від збіжа, а бодай его обниженє аж до 31. липня 1910.

Відчитано зашти О н ч ю л а в справі ка-тедри румунської історії (проф. Мільковича), д-ра Т р и л ь о в с к о г о в справі непошанова-нє руских сьвят в податк. урядах схід. Гали-чини.

На засіданю в середу 27. с. м. переве-дено вибори комісії, а по відповідях на запятя, приступлено до дальшої розправи над наглим внесенєм в справі дорожєй.

Просимо відговити перегляду.

Новинки

— **Календар.** В пятницу: руско-кат.: Льон-гина соти.; римо-кат.: Наркиса епископа. — В суботу: руско-кат.: Андрея, Осїї прор.; римо-кат.: Клявдия, Марк.

— **Пам'ятки старовини.** Завідуючий етнографі-чно-історичним музеєм в Катеринодарі д. Жя-вило привіз недавно для музею стародавні він-ці з Троїцької станиці. Вінці сї вперше привезли у станицю перші Запорожці 1796 року. В церкві Троїцької станиці є й старє евангеліє, видруко-ване 1759 р. за московської цариці Єлисавети. З початку се евангеліє було в ст. Єлисаветинь-ській, але потім перейшло до рук полковника Малова. Сей додав до прикраси на евангеліє бо-гато срібла, переробив палітурки і зміцнив ма-люнки Христа та св. апостолів его. Всї сї ма-люнки обрамовано силою дорогого каміня. Вар-то тепер се евангеліє 50.000 карб. Важить оно півтора пуда. Читас ся оно двічі на рік — на Різдво та Великдень. Станичани дуже дорожать сею пам'яткою старовини.

— **Домашній промисл на рос.** Поділю. На По-ділю, дякуючи д. Е. Подлескому, деякі домашні промисли дуже розвинулись. Так, у винницькім повіті селяни тепер плетуть всякі річі з рогами і кілька сел на сїм мають більш як 32.000 карб. виробітку в рік. В гайсинькім пов. по ставках росте багато дуже гарної рогами, а проте тут з неї майже нічого не робить ся. Через се місце-ва земска управа рішила взятись прищепити і в гайсинькім повіті сей домашній промисл. На-вчати сего промислу управа запрошує досвід-ченого майстра; крім того управа організує й продаж домашних виробів з рогами.

— **Пробний алярм в школах.** В кількох народ-них школах у Львові уладжено вчера пробний алярм пожежарний. На знак даний дзвінком на тревогу діти під проводом учительок вийшли зі школи в порядку, забираючи зі собою книжки і верхню одж. Опороженє школи наступило най-пізнійше до 5 минут. Алярмованю приглядали ся шк. інспектор Матусяк, лікар др. Каспарек і на-чальник пож. сторожи Житний.

— **Вісти з України.** Українська трупа Л. Сабі-віна в Полтаві незабаром урядить виставу па-мяти Т. Шевченка. В сїй виставі між иншим, візьме участь відомий український кобзар Петро Ткаченко, що тепер саме гостює в Полтаві. — В Народнім Домі в Харкові 17. с. м. відбув ся український вечір. Спершу, відграно песу Янов-ської: „Лісова квітка“. Далі кобзар Іван Кучугу-ра Кучеренко співав думу „Невольницький плач“ і пісні. Хор співав „Веснянка“ муз. Лисенка. — Театр Л. Сабініна, що грає в городськім театрі в Полтаві, має чималий успіх. Шість перших в-став дали загального прибутку коло 3.000 карб., себ то по 500 кар. на одну виставу. Найкрасші збори дали: „Маруся Богуславка“ та „Дорогою ціною“.

— **Трагічною смертию помер** ві второк в ночи директор копальні нафти в Бориславі наслідком вибуху газів. Его дїм стояв на місци, де перед тим був нафтовий закоп. Тої ночи газ з землі продер ся через долівку і заповнив кімнату, в якій спав Райтер і его родина. Від вічної лям-ки газ запалив ся і вибух. Сила вибуху була така сильна, що цілий дїм розлетів ся в румо-вище. Дир. Райтер згинув, а его жінка і діти є тяжко покалічені.

— **Огні.** В Лучицях, сокальського повіта згорі-ло онді 7 селянських господарств зі всіма при-пасами збіжа. — В ночи на 26. с. м. згорів в

Бучачи вальцовий млин і магазин муки гр. По-тоцьких Шкода доходить до мільона корон. — Дня 17. с. м. зникнув огонь в Бучачи господар-ські будинки вдовиці Бочальської.

— **З воздухоплавства.** В понеділок пописувала ся на машині до лету системи Воазін перша во-здухоплавателька баронівна де ля Рош. Попис повів ся добре. Відважна дівчина окружила дві-чи площу, перелетівши 6 кілометрів. — Блеріо виступив оноді зі своєю машиною у Відні на Simmeringer-Heide. Валетови приглядав ся цїсар і архикнязі та сотки тисяч Віденчуків. З Відня поїхав Блеріо до Букарешту. Заповіджений взлет відложено там на кілька днів пізнійше з при-чини дощу і вихру.

— **Признанє жидівскї мови.** Державний трибу-нал розглядав оноді справу, чи Жиди на Буко-вині творять окрему народність та чи жидівска мова по думці XIX арт. основних законів має мати права призначені иншим мовам. Ту справу видвинув черновецький адвокат др. Макс Діа-манд, який по заложєню тов-а „Жидівскїй Те-атр“ довів про него в жидівскїй мові. Свого ча-су міністерство внутр. справ рішило, що того до-несеня не може прийняти до відома, бо оно не було внесене в одній з краєвих мов. Проти оре-ченя міністерства внутр. справ др. Діаманд звіс-відклик до держ. трибуналу, мотивуючи его тим, що 800.000 Жидів в Галичині і на Буковині у-важає жидівску мову за свою рідну, неузглядно-вану одначе при переписі населєня. Проти виво-дів д-ра Діаманда виступив заступник міні-стерства внутр. справ, заявляючи, що жидів-ска мова не належить до ніяких мов на сьвітї. Рішенє державного трибуналу буде оповіщенє нині. З огляду на недалеку перепись населєня се рішенє має велику вагу для Жидів, яких до-се приписувано до ріжних народностей.

— **Нещасливї пригоди.** Слуга п. Макаревича замешкалого при ул. Францішканській ч. 9., Іван Камінський, тріпав оноді на ганку першого по-верха дивани. Нараз зломил ся спорохнавіє поручє і він впав на долину так нещасливо, що зломив собі обі руки. Жертову небдальства вла-стителя камениці відставила поготова ратунока до шпиталу. — В Лагодіві, перемишлянського повіта, стала ся дня 21. с. м. така пригода: Па-рубук Іван Шувар, прийшов того дня вечером до хати Ілька Профети, щоб порозуміти ся в справі вінчаня з его донькою. Відходячи до дому, по-просив его сина а свого товариша Івана, щоб єго трохи відвів. Іван Профета згодив ся на се, радо і постановив ще взяти з собою рушницю, а що рушниця була трохи зіпсута, почав єї на-правляти, але так неосторожно обходив ся з нею, що она вистрілила і весь набій поцілів Шуvara в груди а нещасливий до кількох хвиль помер. Івана Профету відставлено до суду.

— **Паперовий промисл.** Приміненє паперу до промислових цілий, особливо у формі рарієт ма-ше, зростає чимраз більше. В Америці, а в по-сліднім часі також в Европі будуть з паперо-вої маси залізничї вози, передовсім люкеусові. Сей матеріал значно дешевий від дерева, дек-ше его обробляти і надавати єму ріжні форми, а до того зверхній вигляд естетичнійший ніж лихого дерева. Має також і єю прикмету, що є рішучо непроникий, труднійше втигас во-гкість, гірше проводить тепло. При фабрикації повозів найшла паперова маса також велике приміненє, служить до виробу колїс, котрі ім-прегновані і загартовані з верху не вимагають вже залізних округів (коли ходить о ліпші бру-ки) а котрі еластичностю подібні трохи до ко-лїс гумових. Дальше продукує ся з паперу скри-ні і посуду, особливо до транспорту хемічних продуктів. Робить ся з паперової маси люльки, а навіть уживає ся у її многих випадках, де тре-ба материялу тяжко запального і доси послугов-вано ся асбестом. Перед кількома роками Аме-риканці почали фабрикувати домовини з папе-рової маси. Недавно тому при нагоді одної чи двох ексгумацій сконстатовано, що домовини ті переховув ли ся ліпше в землі ніж деревляні і хотяй лежали кілька літ у вогкім ґрунті, майже зовсім не поцєвали ся. Всеж таки далеко ще Европі та Америці до вислідів, осягнених в ин-шій державі, від котрої европейскїй промисл міг би ще багато навчити ся. Є се Японія. Там па-пір, а властиво перетвори з паперової маси є одинаким материялом, який стрічає ся побіч металю. Шнурок, котрим Японець обв'язує про-даний товар, є з паперу. З паперу також зроб-лена хустина, котру кидає по ужитю, приміню-ючи тим способом гігієну в практиці. З паперо-вої маси збудовані внутрішні стїни дому, з па-перу зроблені вікна, напущені спеціальними мішанинами, щоб переуєскали сьвітло. Капе-люхи прохожих, плащ пакера, одж рыбака, ліх-тарі, парасолі, цьвіти, що украшають голову Японки та багато инших предметів є зладжені з того самого предмету, відповідно переробле-

ного і зладженого. В посліднім часі стали ро-бити у Франції проби з паперовою масою з ріж-ними додатками. О скілько вислід сей тих до-свідів покаже ся добрим, кілька фабрик паперу задумує розширити свою діяльність так, щоб і в нас папір мав ширше приміненє в щоденнім житю.

— **Нове староство в Галичині.** В бюджеті міні-стерства внутрішних справ вставлено позицію на утворенє одного староства в Галичині.

— **Підвисшенє емеритури.** Правительство вне-сло в державній радї начерк закона, яким під-виснує ся емеритури всіх т. зв. „старих“ пен-сионістів і вдів, се є, зрівнує ся їх з иншими пенсїоністами. То зарядженє має відносити ся також до залізничої служби.

— **Про крадіж в Ченстохові** доносять дальше: Слідство в справі сеї крадежі веде п. Ковалів, начальник варшавської поліції, родом Чех, чоло-вік незвичайно енергічний і сиритний. Він при-пускає, що крадежі допустили ся ватага меж-народних злодіїв, спеціалістів від церков. Голо-вним посередником в крадежах церковних річий має бути якийсь Мошкович, котрий мешкав да-внійше в Берліні а тепер укринає ся в Лондо-ні. Ковалів на основі своїх доходженєв прийшов до переконаня, що крадіж обдумали добре вже наперед якісь спеціалісти, котрих мусіло бути що найменше двох. На се вказують також слїди босих ніг, які відбили ся на мраморовій плиті. Один з виновників мусів мати малу руку як у жєнщини. Крадіжи доконано межи 12 а 4 год-рано і один із злодіїв мусів знати ся докладно на вартости дорожочїностей окрашаючих образ. На основі даних оо. Павлінами інформацій, оці-няє п. Ковачік брилянтові корони на 200.000 ру-блів, перлову сукню на 400.000, а вота на 100.000, все разом на 700.000 рублів.

— **Дрібні вісти.** Вінчанє п. Юліяна Чайківського, гімназ. професора в Станиславові, з по-ю Але-ксандрою Гутковскою, відбуде ся дня 31. с. м. в Лядкїм великім коло Золочева. — Віче в Войнилові заповідженє на 31. с. м. відкликано.

Оповідки.

— **З львівської архієпархії.** О. Василь Владичин одержав канонічну інституцію на парохію в Мо-настарці. — Завідателями назначені оо: Юл. Фацєвич в Устюї, Вас. Дуткевич в Болотні, Клявд. Свїжинський в Сянькові, Петро Гєдз в Побуді і ех сургєndo в Труханові, Богд. Чекалюк в Лукавиці нижній, Йос. Рожанський в Плісня-нах, Ів. Ковальський в Яенисках і Дем. Шуль в Рожанці. — Сотрудниками назначені оо: Евг. Цєгельський в Чехах, Іляр. Олянович в Дубю до 31. жовтвя а з 1. листопада в Лубянках вижних, Сим. Стецько в Тернополі, Мар. Юркевич в Ви-стовій, Фел. Щурко в Вербилівцях, Волод. Сухій в Заланові, Мир. Стернюк в Підгайчиках, Ал. Ковальський в Щирці, Мир. Копистяньскїй в Ба-лучині, Волод. Филиповскїй ех сургєndo сотру-дником в правом управі в Долинянах, Ант. Уля-ницький в Стрілїсках нов., Андр. Стадник з пра-вом управі в Петранці долїпний, Нак. Куницький в Буцїках, Ів. Остап з правом управі в Старім Скалаті, Зян. Дригич в Мельниці, Григ. Біляк в Рудні, Ант. Кучма в Мизуні, Мих. Киндїй в Прошовій, Волод. Держирука з правом управі в Скнилові, Ів. Фединський в Перегнові, Ів. Лу-цишин в Турі великій, Тим. Сембай в Тернополі, Дим. Яцїв в Рибниках і Волод. Мармаш в Ви-шенцї вел. — О. Лазар Березовскїй, Чина св. Василя Вел., назначений прокуратором Русинів в Римі. — О. Фел. Щурко, неопресвітер, при-значений на душпастирську службу для Русинів в Босні. — Поставлені в прєсвітери: Йос. Мар-тинків і Сим. Стецько. — Презенти дістали: на Старій Збараж о. Пав. Кульчяцкий в Суходола, на Надїтичі о. Николай Демків з Хренова. — О. Ізид. Дольницький, парох в Рожанці вижн., пере-несений у відставку і наділений емеритальною пенсєю.

— **Іменованя.** Міністер просьвіти іменував про-фесора рускої гімназії в Тернополі, Софрона Ма-твіяса, професором в дівочій учит. семінарії в Перемишлї. — Львівскїй висшїй суд кравий іменував канцелїстами підофіцїрів: Волод. Кач-мара для Рудок, Анат. Залипского для Буска, Мих. Дутка для Залїцк, Авт. Антмана для Пе-ремишлян, Авр. Гінсберга для Мельниці, Йос. Розенберга для Сяньви, Норб. Алерганда для Зол. Потока, Дав. Марка для Угнова, Мех. Букс-бавма для Рудок і Мавр. Вайнтрава для Дро-бича.

Поручає ся склад церковних парамєжтів у Львові, ул. Руска ч. 8.

ВОЛОДИМИРА УСЦЕНЬСКОГО (давнійше Сножарекїй і Усценський)

Цінники на жаданє даром і franco.

Посмертні [†] оповістки.

— Григорій Коваль, судовий канцелярист в Підгайцях, упокоївся дня 23. с. м. в 57. році життя. В. с. п.!

— Л. Леонтович, бувший урядник пошти, а потім артист руского театру, упокоївся дня 25. с. м. в заведеню Брата Альберта у Львові. В. с. п.!

Наука, штука і література.

— Учитель, орган Р. Тов-а педаг. у Львові, в чч. 16. і 17. з сего року містить отсі статі: Л. Улянд: Король Карло на морі. — Іван з Конопін: З пасивного дійства учителя. — Ант. Свобода: Виховане патріотичне і національне. — Іван Ющишин: Проба етично-інтелектуального експерименту в класі. — Іван Созанський: До історії народного шкільництва в рр. 1812—1838. — Др. Евг. Мисула: Нове жерело доходу для наших бурс. — Вол. Залужний: До реформи сільського шкільництва. — З часописий і журналів. — Новинки.

З прогульки в гори.

Дзємброня під Чорногорою
11/8. 1909.

(Дальше).

Сонце вже опустило ся над самий небо-звід. Верхи Чорногори і доокресних ґрунів купали ся в червонім західнім світлі. Була се пригадка до поспіху. Небавом ми збігли поміж величезні поли жерелу аж до русла потоку і тут помімо остережень вакарів запрошуючих на нічліг де колиби, ми пустили ся з цілою можливою силою ніг стежкою здовж потоку в діл. Так скоро ми ще ніколи не йшли. На один кілометр перебутої дороги могло випасти найвище 7 хвиль. Тимчасом сонце заходило не чекаючи на нас. Темнота западала чим раз густійша, аж вкінці ніч закрила нас цілковито своєю основою. Мимо того ми йшли а властиво бігли гарвою, дрібненькими камінчиками покритою стежкою, аж доки не побачили перед собою щось білого, що лежало ввіперек дороги і заставило нам дальший перехід. Був се віл, що положив ся ночувати на дорозі. За ним лежав другий і третій, а дальше ще кілька. Ми обійшли ту живу перепону і пішли дальше. За хвилину знов кілька волів на стежці звернуло наш кроки в бік, де ми натрапили на „воринне“ (огорожене — пліт) уставлене здовж дороги. Я перейшов на противний бік стежки. І там було огорожене. Тепер я виміркував, що ми вже вийшли в оселю Дзємброня. Зараз ми зачали оглядати ся, чи не зобачимо де близько якого світла, або чи не учуємо які людські голоси. І дійсно ще кількадесять кроків, а до наших ушей долетів людський голос накликаючи на якусь корову. На наш поклик відгукнула з темноти якась Гуцулка, а дальше і пояснила, що хата Тонюка є трета з ряду. Добре і то знати. Одно лише лихо, що в вічній темноті ми не годні були видіти ніякої хати, ні першої, ні третьої, ні в загалі ніякої. На щасте д. Шехович побачив світло. Я переліз через пліт оден, потім другий, а відтак третій, дальше перескочив через якусь купу трісок, пошпортнув ся раз і другий о якусь накопичене каміне і став просто якоїсь хати. В середині світило ся. Я закликав голосно з двора на господаря. Той вийшов і став в дверях, питаючи, хто я є і чого хочу. Я пояснив ему, що шукаю хати Тонюка. На те Гуцул вислав якогось хлопчика і той через плоти перевів мене в сусідню левяду, де показав на близке світло понад травою. Мої товариші кермуючи ся голосом йшли рівнобіжно до мене дорогою, аж доки Гуцул, що віс показав мені хлопчиком світло, не пізнав мого голосу і не зачав нас скликувати до себе. Був се як раз Тонюк. В его хаті власне сидимо і буде о ночувати вигідно і добре, в умисне нам для туристів побудованій світлиці, на високо вистеленім сні, вкритім грубим ліжником (коцом) і отуленім другим ліжником будемо пригадувати собі попередню повну поезію, хоч не вигідну ніч та зразу мокрий, але за те потім пречудний день нашого переходу через Чорногору.

Альфред Будзюновский.

Телеграми

з дня 28. жовтня.

Мадрит. Сесию кортезів замкнено.

Париж. З Токіо доносять, що убийник князя Іто належав до заговору, який викрито в Корей ще в марці с. р. — В Японії оголошено народну жалобу з нагоди смерти кв. Іто.

Прага. Prager Tagebl. доносить на основі інформацій з німецьких кругів, що скликанє чеського сойму в листопаді є мало імовірне.

Варшава. Цар Микола повертаючи з Раковіджі прибув ту вчера о 5. год. вечером і привів начальників властей, депутацию міста, предстваників сіл та університету і виспих шкіл. Потім відїхав в дальшу дорогу на Крим.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжя і продуктів у Львові
від 18. до 24. жовтня 1909:

	за 50 клг.
Пшениця	13.00—13.50 К
Жито	9.50—9.75 К
Ячмінь броварняний	7.30—8.25 К
Ячмінь на пашу	7.00—7.50 К
Овес	7.50—8.00 К
Кукурудза	0.00—0.00 К
Просо	0.00—0.00 К
Горох до вареня	00.00—00.00 К
Горох на пашу	00.00—00.00 К
Бобик	0.00—0.00 К
Конюшина червона	120.00—170.0 К
Конюшина біла	120.00—170.0 К
Конюшина шведска	75.00—85.00 К
Тимотка	34.00—36.00 К
Ріпак зимовий	13.00—13.25 К
Насіне конопл.	00.00—00.00 К
Хміль старий	60.00—80.00 К
Хміль новий	210.00—230.0 К

Кураційний і дезеровий виноград,

найкрасшої якості, в великих ягодами, солодкий, щоденно свіжий з пня, 5 клгр. — 3 К. Мід природний чистий 5 клгр. 6 К 50 с.

L. Altneu, Versecz 4, Ungarn.

89 (11—15)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма

від 16. до 30. жовтня 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представлене В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлене. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Для прикрашеня

комхат і Читалекь!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Анґерера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 30 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував ради. Ол. Барвінський на пам'ятник Т. Шевченкови в Києві.



Юлій Майнль

Львів

ул. Академічна 2 а

КАВА

ГЕРБАТА

КАКАО

ЧОКОЛЯДА

92 (5-12)

Дяка безженного з добрим голосом і знанем потного співу пошукує зараз — Уряд парохіяльний в Білині великій, почта Лука коло Самбора. Зголошеня письменно. 100(2-2)

Переписки листки

з погрудем Івана Мазеви можна набувати в адміністрації „Руслана“, в „Сокільскім Базарі“ або в книгарні Тов-а ім. Шевченка у Львові. Примірник 6 с.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнова	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станіславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Пустомит	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Любіня	8:00	9:57	2:00	9:00	11:45*
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	10:05A	1:48B	4:50	8:20
Брухович	8:15	12:40	3:27B	5:30†	9:35B
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	11:19	—	9:39
Винник	8:07	—	11:19	3:26	9:39
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Гашена	—	—	3:20	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станіславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	8:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Пустомит	7:30	10:35*	1:45	6:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	—	3:40	10:45
Любіня	6:00	9:05	2:15*	3:40	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	—	11:35‡
Янова	8:20	10:10	1:37†	3:40	8:30
Брухович	7:21	11:05	2:30B	5:50†	8:34B
Брухович	6:14	9:00A	12:41B	3:45	7:10
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Курович	—	7:13	—	2:52	—
Винник	5:44	7:13	1:30	2:52	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі і сьвята від 10/6 до 15/9. А) Лише в неділі і сьвята від 1/6 до 20/9. — Б) Лише в неділі і сьвята від 1/6 до 20/9. — В) В неділі і сьвята а від 1/6 до 30/9 щодень. — Г) Щоденно від 1/7 до 21/8. — 5) Лише в неділі.

